

MỘT SỐ YÊU CẦU TRONG NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG VĂN HÓA PHÁP LUẬT CỦA ĐOÀN VIÊN, THANH NIÊN Ở CÁC HỌC VIỆN, TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

Phạm Anh Thương
Học viện Chính trị/ Bộ Quốc phòng
Email: anhthuonghvct@gmail.com

Tóm tắt: Bồi dưỡng văn hóa pháp luật giữ vai trò quan trọng, nhằm làm chuyển hóa chất lượng chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội theo hướng tích cực, góp phần giúp họ hoàn thiện phẩm chất, năng lực và nhân cách người quân nhân cách mạng, bảo đảm hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Trên cơ sở xác định nội dung bồi dưỡng, bài viết chỉ ra một số yêu cầu trong nâng cao chất lượng bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội thời gian tới.

Từ khóa: đoàn viên, thanh niên; học viện, trường sĩ quan Quân đội; văn hóa pháp luật.

SOME REQUIREMENTS FOR IMPROVING THE QUALITY OF LEGAL CULTURE EDUCATION FOR YOUTH UNION MEMBERS AND YOUNG PEOPLE AT MILITARY ACADEMIES AND OFFICER SCHOOLS TODAY

Phạm Anh Thương
Political Academy / Ministry of National Defense
Email: anhthuonghvct@gmail.com

Abstract: Legal culture training plays an important role in transforming the quality of compliance with State laws, military discipline, and regulations for union members and youths in military academies and officer schools in a positive direction. It contributes to helping them improve their qualities, capacities, and personalities as revolutionary soldiers, ensuring the successful completion of their assigned duties and tasks. Based on the determination of training content, the article outlines several requirements for improving the quality of legal culture training for union members and youths in military academies and officer schools in the coming time.

Keywords: union members, youth; military academies, officer schools; legal culture.

Nhận bài: 15/04/2025

Phản biện: 15/05/2025

Duyệt đăng: 20/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Văn hóa pháp luật ở Việt Nam là văn hóa pháp luật xã hội chủ nghĩa, dựa trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam; là sự kết tinh tổng thể những giá trị văn hóa pháp luật của dân tộc và nhân loại; phản ánh ý thức và hành vi pháp luật của từng người và mọi công dân theo giá trị chân, thiện, mỹ để thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân. Văn hóa pháp luật là một trong những phẩm chất cơ bản, có vai trò rất quan trọng đối với việc hoàn thiện nhân cách người quân nhân cách mạng trong Quân đội; một yếu tố quan trọng bảo đảm cho người quân nhân trong Quân đội nói chung và đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan nói riêng hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Vì vậy, bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội là vấn đề cơ bản, cấp thiết, có vai trò hết sức quan trọng trong giai đoạn hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Nội dung bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội

Bồi dưỡng tri thức pháp luật. Nâng cao trình độ hiểu biết về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, trọng tâm là bồi dưỡng phương pháp luận khoa học trong học tập, tu dưỡng, rèn luyện bản thân về mọi mặt, nhất là tinh thần nhân văn, nhân ái đối với con người trong thực thi chức trách, nhiệm vụ. Nâng cao trình độ hiểu biết về đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, điều lệnh, điều lệ, kỷ luật Quân đội; chỉ thị, mệnh lệnh của người chỉ huy; chức trách, nhiệm vụ của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội, nhất là những chuẩn mực và quy tắc, hành vi ứng xử trong giao tiếp, giải quyết quan hệ, trong thực thi chức trách, nhiệm vụ bảo đảm vừa tuân thủ nghiêm pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội nhưng thấm đậm chất nhân văn, nhân ái, thấu tình, đạt lý, thấm đậm tình người, tình đồng chí, đồng đội trong duy trì, thực thi pháp luật, kỷ luật.

Bồi dưỡng tình cảm pháp luật. Bồi dưỡng cho đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội luôn có thiện cảm tích cực đối với các Hiến pháp, pháp luật và các hiện tượng pháp luật xung quanh. Thông qua đó xây dựng cho đoàn

viên, thanh niên có động cơ đúng đắn, tình cảm trong sáng, hành vi chuẩn mực đối với pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội và quy định của đơn vị. Tình cảm pháp luật của đoàn viên, thanh niên được hình thành trong quá trình giáo dục và tiếp tục hoàn thiện thông qua thực hiện nhiệm vụ ở đơn vị. Có tình cảm pháp luật thì đoàn viên, thanh niên sẽ tích cực, tự giác nghiên cứu, học hỏi nắm vững các chuẩn mực pháp luật, chuẩn mực trong lối sống, cách sống, từ đó tạo ra thái độ đúng, tình cảm đẹp, biết phân biệt giữa cái tốt với cái xấu, cái đúng với cái sai, cái thiện và cái ác, tích cực và tiêu cực; hướng cảm xúc, tình cảm để tạo ra các hành vi chuẩn mực đẹp trong chấp hành và thực thi pháp luật theo chức trách, nhiệm vụ được giao.

Bồi dưỡng niềm tin, ý chí pháp luật. Đây là quá trình trang bị cho đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội nắm vững bản chất, vai trò của pháp luật; giá trị và tầm quan trọng của văn hóa pháp luật. Rèn luyện, tạo dựng cho đoàn viên, thanh niên có niềm tin vững chắc dựa trên cơ sở khoa học vào pháp luật, văn hóa pháp luật, hình thành cho họ động cơ đúng đắn trong học tập, tu dưỡng, rèn luyện bản thân và thực thi chức trách, nhiệm vụ trên cơ sở tuân thủ nghiêm pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội và các quy định của đơn vị. Đồng thời, rèn luyện cho đoàn viên, thanh niên ý chí quyết tâm cao, tích cực, chủ động vượt qua mọi khó khăn, vượt lên chính mình trong tu dưỡng, rèn luyện bản thân. Đây cũng là quá trình bồi dưỡng cho đoàn viên, thanh niên có đủ kiến thức, năng lực và phương pháp để vận dụng pháp luật và phát huy vai trò văn hóa pháp luật vào đấu tranh loại bỏ những tiêu cực, ảnh hưởng xấu tới văn hóa pháp luật và ngăn ngừa những hành vi vi phạm pháp luật.

Bồi dưỡng thói quen, hành vi pháp luật. Bồi dưỡng cho đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội có bản lĩnh, có thói quen hành vi xử sự đúng pháp luật, có tính tổ chức, tính kỷ luật cao, có tinh thần chịu đựng, tính kiên trì, ý chí quyết tâm cao, sẵn sàng chấp nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Nâng cao ý chí, quyết tâm, thái độ trách nhiệm, tinh thần nhân văn, nhân ái, ý thức thượng tôn pháp luật của đoàn viên, thanh niên trong chấp hành pháp luật, kỷ luật trong quá trình xây dựng và thực hiện nhiệm vụ của đơn vị. Tập trung bồi dưỡng, rèn luyện cho đoàn viên, thanh niên luôn có thói quen sống và làm việc theo Hiến pháp, pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội. Hình thành ở họ thói quen hành động theo pháp luật, kỷ luật trong thực hiện nhiệm vụ. Bồi dưỡng cho đoàn viên, thanh niên ý thức tự giác, tinh thần trách nhiệm trong gương

mẫu chấp hành các quy chế, quy định của đơn vị; lễ tiết tác phong quân nhân; gương mẫu, mẫu mực về tác phong, lối sống trong sinh hoạt và làm việc, trong giải quyết các mối quan hệ công tác với cấp trên, với cấp dưới, với đồng chí đồng đội.

2.2. Một số yêu cầu trong nâng cao chất lượng bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội thời gian tới

Một là, phải quán triệt, thực hiện nghiêm đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và các nghị quyết, chỉ thị của Quân uỷ Trung ương, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị về văn hóa và xây dựng văn hoá pháp luật

Bồi dưỡng văn hóa pháp luật cho đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội phải thường xuyên quán triệt sâu sắc, cụ thể hoá quan điểm, tư tưởng mới của Đảng về xây dựng văn hóa, con người và môi trường văn hóa, như: Kết luận số 76-KL/TW ngày 04/6/2020 của Bộ Chính trị về “Tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về xây dựng và bồi dưỡng văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu bồi dưỡng bền vững đất nước”; Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về “Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”; Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng về “Xây dựng, bồi dưỡng văn hóa, con người Việt Nam trong tình hình mới”. Trên cơ sở đó; cấp ủy, chỉ huy các cấp ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội cần cụ thể hoá thành chủ trương, biện pháp, kế hoạch xây dựng môi trường văn hóa pháp luật cụ thể, phù hợp với sự vận động của tình hình thực tiễn và yêu cầu đòi hỏi của bồi dưỡng văn hóa pháp luật ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội. Có như vậy, chất lượng bồi dưỡng văn hóa pháp luật mới được nâng cao và đi vào thực tiễn đời sống của đoàn viên, thanh niên.

Hai là, bồi dưỡng văn hoá pháp luật phải bảo đảm cho đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao

Bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội phải hướng tới mục tiêu bao trùm là nâng cao trình độ văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên, đồng thời nâng cao đời sống văn hóa tinh thần của đơn vị, góp phần xây dựng các học viện, trường sĩ quan Quân đội vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, đoàn viên, thanh niên hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội cần

tập trung nâng cao chất lượng xây dựng và thực hiện các chuẩn mực giá trị văn hóa trong giao tiếp, ứng xử, hoạt động giáo dục - đào tạo, rèn luyện, chấp hành pháp luật, kỷ luật, chế độ quy định của đơn vị. Đồng thời, làm cho các chuẩn mực giá trị đó trở thành những phẩm chất bên trong của từng đoàn viên, thanh niên. Cần coi trọng nâng cao hiệu quả hoạt động của các thiết chế văn hóa, phục vụ ngày càng tốt hơn nhu cầu đời sống văn hóa tinh thần cũng như góp phần nâng cao chất lượng thực hiện nhiệm vụ của đoàn viên, thanh niên; tăng cường xây dựng môi trường cảnh quan văn hóa hài hòa, thân thiện, hiện đại, đáp ứng tốt nhu cầu hưởng thụ, truyền bá, sáng tạo văn hóa của đoàn viên, thanh niên.

Ba là, bồi dưỡng văn hoá pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội phải đa dạng, phong phú, phù hợp điều kiện thực tiễn

Bồi dưỡng văn hoá pháp luật của đoàn viên, thanh niên phải theo sự vận động của xã hội, của Quân đội và tình hình nhiệm vụ ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội. Vì vậy, nội dung xây dựng môi trường văn hóa pháp luật ở học viện, trường sĩ quan Quân đội phải bám sát tình hình thực tiễn của đơn vị. Đồng thời, phải vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp để xây dựng môi trường văn hóa pháp luật một cách có hiệu quả nhất. Đa dạng hóa nội dung xây dựng môi trường văn hóa pháp luật ở học viện, trường sĩ quan Quân đội cần xác định và thực hiện đầy đủ nội dung xây dựng môi trường văn hóa pháp luật; tạo lập lên môi trường “Mẫu mực, tiêu biểu” về truyền thụ, tiếp nhận, lan tỏa các giá trị văn hóa quân sự, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục - đào tạo trong tình hình mới. Xây dựng các quan hệ văn hóa lành mạnh, văn minh, tiến bộ; nhất là xây dựng và thực hiện các chuẩn mực văn hóa pháp luật trong các quan hệ ứng xử đúng mực giữa cấp trên với cấp dưới, đồng chí, đồng đội gắn với quan hệ văn hóa pháp luật trong môi trường kỷ luật quân đội tự giác, nghiêm minh. Triệt để khắc phục bệnh hình thức, phô trương, lãng phí, tốn kém trong tổ chức các hoạt động văn hóa.

Bốn là, bồi dưỡng văn hoá pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội phải phát huy vai trò của các tổ chức, lực lượng

Bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội là một quá trình với sự tham gia của các tổ chức, các lực lượng. Trước hết, phải phát huy vai trò của chủ thể lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, điều hành của cấp ủy, tổ chức đảng và cán bộ chủ trì các cấp. Phát huy vai trò tham mưu, chỉ đạo, hướng dẫn của các cơ quan chức năng, nòng cốt là cơ quan chính trị, lực lượng chuyên trách. Phát huy vai trò xung kích, sáng tạo của tổ chức Đoàn thanh niên. Phát huy dân chủ và quyền làm chủ tập thể và trách nhiệm của mọi đoàn viên, thanh niên trong xây dựng môi trường văn hóa pháp luật. Bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội cần tranh thủ tối đa sự chỉ đạo, hướng dẫn, giúp đỡ của lãnh đạo, chỉ huy, cơ quan chức năng cấp trên; sự phối hợp, hiệp đồng, tổ chức thực hiện của cấp ủy, chính quyền địa phương trên địa bàn đóng quân. Phát huy tác dụng hiệu quả của hệ thống cơ sở vật chất - văn hóa, nhất là hệ thống thiết chế văn hóa, tạo nên sức mạnh tổng hợp nâng cao chất lượng xây dựng văn hóa pháp luật ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội.

III. KẾT LUẬN

Hiện nay, tình hình thế giới, khu vực vẫn diễn biến hết sức phức tạp và khó lường; trong nước, tình hình chính trị - xã hội cơ bản ổn định nhưng các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị vẫn đang ra sức chống phá cách mạng nước ta bằng nhiều thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt, nhất là thúc đẩy “bất tuân dân sự”, cổ xúy cho những hành vi coi thường và vi phạm pháp luật gây ảnh hưởng tiêu cực đến mục tiêu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và mục tiêu xây dựng quân đội tinh, gọn, mạnh, hiện đại đáp ứng nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Vì vậy, để nâng cao chất lượng bồi dưỡng văn hóa pháp luật của đoàn viên, thanh niên ở các học viện, trường sĩ quan Quân đội cần tuân thủ các yêu cầu căn bản đã nêu trên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đỗ Xuân Đoài (2022), *Xây dựng môi trường văn hoá pháp luật trong quân đội theo tinh thần Đại hội XIII của Đảng*, Tạp chí điện tử Lý luận chính trị, tháng 4/2022.
- [2] Cao Thu Hằng (2016), *Một số giải pháp nâng cao văn hoá pháp luật ở Việt Nam hiện nay*, Tạp chí Nhân lực khoa học xã hội, số 5, tr.29 - 33.
- [3] Nguyễn Việt Hoàng (2010), *Bồi dưỡng ý thức pháp luật của học viên Trường Sĩ quan Chính trị hiện nay*, Luận văn thạc sĩ Triết học, Học viện Chính trị, Hà Nội.
- [4] Hoàng Thị Kim Quế - Lê Thị Phương Nga (2021), *Nâng cao văn hoá pháp luật để xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện*, Tạp chí điện tử Thanh Hóa, tháng 11/2021.
- [5] Nguyễn Đức Thịnh (2019), *Xây dựng môi trường văn hoá pháp luật ở Trường Quân sự Quân khu 7 hiện nay*, Luận văn thạc sĩ Chủ nghĩa xã hội, Học viện Chính trị, Hà Nội.